

CUPRINS

<i>Argument</i>	9
I. Introducere	
De la Gutenberg la Marconi, spre Internet	11
I.1. Dinamica media în societate	11
I.2. Radioul, astăzi	12
<i>Întrebări și teme</i>	16
II. Radioul – ubicuitate și sincronizare	18
<i>Întrebări și teme</i>	19
III. Tipuri de radio în România și în lume	20
III.1. Radioul public	20
III.2. Radioul privat	23
III.2.1 Radiouri private în România	24
III.3. Programe regionale ale posturilor de radio publice/ naționale	27
III.4. Radiouri generaliste/specializate	28
III.4.1. Radiouri generaliste	28
III.4.2. Radiouri specializate	28
<i>Întrebări și teme</i>	30
IV. Formate de radio în România și în lume	31
IV.1. Format – definiții și dezvoltări	31
<i>Întrebări și teme</i>	40
V. Exigențe ale comunicării radiofonice	41
V.1. Vorbește ca la radio!	41
V.2. Radioul vs ziar	44
V.3. Radioul – un ziar vorbit sau un televizor fără imagini?	45
<i>Întrebări și teme</i>	49
VI. Genuri publicistice în radio	50
VI.1. Știrile, ca pâinea caldă	50
VI.1.2. Caracteristici și calități ale știrilor de radio impuse de actualitatea lor	51

VI.1.3. Piramida răsturnată	52
VI.1.4. Știre <i>flash</i> sau complexă?	53
<i>Întrebări și teme</i>	55
VI.2. În inima actualității – interviul radiofonic	56
<i>Întrebări și teme</i>	61
VI.3. O poveste adevărată, actuală: reportajul radiofonic	62
<i>Întrebări și teme</i>	67
VI.4. O emisiune în clocot: <i>talk-show</i> -ul radiofonic	68
<i>Întrebări și teme</i>	71
VI.5. Emisiunea complexă de radio	71
VI.5.1. Emisiunea în direct (exemplu)	73
VI.5.2. Emisiunea înregistrată (exemplu)	74
VI.5.3. Proiectul emisiunii complexe de radio (exemplu) ...	86
VI.5.4. Emisiuni permanente (listă fonotecă radio)	91
VI.5.5. De la poveste, la scenariu radiofonic, documentar artistic și teatru radiofonic	94
VI.5.6. Teatru radiofonic (dramatizare)	95
<i>Întrebări și teme</i>	96
VI.6. Programul radiofonic în direct (radioprogram în direct) ...	97
VI.6.1. Proiect radioprogram în direct (1)	98
VI.6.2. Proiect program în direct (2)	99
VI.6.3. Desfășurător <i>Matinal RRA</i>	99
VI.6.4. Rubrică <i>Matinal RRA</i>	102
VI.6.5. Rubrică (Fotograme) <i>RRT</i> (1)	103
VI.6.6. Rubrică <i>RRT</i> (cultivarea limbii române) (2)	105
<i>Întrebări și teme</i>	108
VI.7. Tronsoane publicistice la radio	108
<i>Întrebări și teme</i>	110
VII. Grila de programe la radio	111
<i>Întrebări și teme</i>	113
VIII. Echipa de realizare a emisiunilor și programelor de radio	114
<i>Întrebări și teme</i>	115
IX. Evoluții pe plan mondial ale radiofoniei	116
IX.1. Radioul contemporan. Dezvoltări globale	116
IX.2. Radiouri analogice/digitale	120
IX.2.1. Radioul analogic	121
IX.2.2. Radioul digital	122
IX.2.2.1. Radiouri digitale în România	123
IX.3. Peisajul audiovizual românesc în context european	123
IX.4. Dotarea cu echipamente de televiziune și radio	125

IX.4.1.Echipamente de televiziune	125
IX.4.2. Echipamente de radio	126
IX.5. Radioul, comunicarea mediatică și globalizarea	127
<i>Întrebări și teme</i>	129
X. Anexe	130
Paul Grigoriu – Radio România	130
Ioan Adam – Radio România Cultural	131
Costin Tuchilă – „Urechea a treia”	136
Breviar radiofonic 2007	138
Grilele de program la RRA, RRC, RRM	144
XI. În loc de încheiere: Un radio imaginar	150
<i>Bibliografie</i>	153

© Editura Fundației *România de Mâine*, 2008
Editură acreditată de *Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului*
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice*
din Învățământul Superior

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ADAM, GEORGETA

Inițiere radio / Georgeta Adam – București: Editura Fundației
România de Mâine, 2008

ISBN 978-973-163-145-5

654.195(498)

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă
și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă
și se pedepsește conform legii.

Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului
revine exclusiv autorului/autorilor.

TESTE DE AUTOEVALUARE

I.

1. Care este data de naștere a radioului pe plan mondial?
2. Cine este considerat părintele radioului pe plan mondial?
3. Cine este întemeietorul radioului românesc?
4. Care este data de naștere a radioului românesc?
5. Ce cântăreață de Operă este implicată în primele experiențe mondiale ale transmițerii prin radio?
6. Cunoașteți numele savantului care a descoperit undele electromagnetice?
7. Cine a inventat antena de radio?
8. Câte radiouri emit în acest moment în eter în întreaga lume?
9. Câte radiouri emit în eter în România?
10. Cum se numește autoritatea națională care reglementează audiovizualul românesc?
11. Care sunt principalele etape culturale ale omenirii?
12. Ce este Galaxia Gutenberg?
13. Cum caracterizați Galaxia Marconi?
14. Există indicii după care omenirea a intrat într-o nouă Galaxie a comunicării?
15. Dați exemple de elemente care țin de comunicare în cele 4 etape amintite în acest capitol: Cultura orală, Galaxia Gutenberg, Galaxia Marconi, Era digitală.
16. Analizați textele citate din Mario Vargas Llosa și căutați elemente care caracterizează un post de radio: format, grilă, muzică, echipă, personalități, concurență, audiență etc.
17. Citiți romanul lui Mario Vargas Llosa și faceți o comparație între audiența teatrului la microfon la Radio Central și succesul telenovelor latino-americane astăzi (de notat că acestea sunt argentinie-ne, mexicane, braziliene, după scenariile destul de „ușurele” și folosesc uneori aceiași actori etc.)

II.

1. Cum definiți *actualitatea* în audiovizual?
2. Ce înțelegeți prin *ubicuitate* în domeniul audiovizualului?
3. Definiți *publicul țintă* al radioului.
4. Comentați sintagma „*Presa – a patra putere în stat:*”

III.

1. După ce criterii putem împărți radiourile?
2. Dați exemple de radiouri publice.
3. Câte posturi cu acoperire națională cunoașteți?
4. După ce criteriu se împart radiourile atunci când le definim ca fiind private sau publice?
5. Exemplificați tipul de post local cu câteva dintre cele cunoscute și ascultate de voi.
6. Ce înseamnă un post generalist?
7. Cum definiți un post specializat (tematic)?
8. Care este postul public cel mai ascultat în România?
9. Enumerați obligațiile ce revin radiourilor și televiziunilor publice.
10. Cunoașteți posturi internaționale care emit și în limba română?
11. Care este postul public recunoscut ca etalon pentru calitatea emisiunilor sale în întreaga lume?

IV.

1. Definiți formatul de radio.
2. Dați exemple de cele mai cunoscute formate de radio acceptate de teoreticienii din audiovizual.
3. Analizați grila de programe a unui post local, național sau internațional și stabiliți cărui format îi aparține.
4. Care sunt factorii ce determină alegerea unui format radio?
5. Care este cel mai răspândit format de radio?
6. Ce rol are muzica într-un format de radio?
7. Ce rol are publicul țintă în alegerea formatului de radio?
8. Ascultați posturile de radio de pe plan local și căutați să definiți cărui format aparțin.

V.

1. Care este caracteristica principală a radioului?
2. Faceți o comparație între conținutul unui ziar și grila de programe a unui post generalist.
3. Cum rezistă radioul în concurență cu televiziunea?
4. Ce înseamnă efemeritatea știrilor?
5. Concizia, scurtimea și acuratețea sunt câteva caracteristici ale redactării pentru radio. Faceți analiza unui text scris pentru radio în comparație cu unul pentru ziar și subliniați diferențele și apropierile.

6. Se spune uneori că știrile unor televiziuni sunt radiofonice. Ați putea explica această apreciere?
7. Ce înseamnă fenomenul de interdependență dintre presa scrisă, radio și televiziune?
8. Comentați propoziția „*Am auzit la radio.*”
9. Ce rol are vocea în radio?
10. Ce fel de comunicare este cea radiofonică? Directă sau mediată?
11. Aduceți cât mai multe elemente despre specificul radioului.
12. Există un stil radiofonic? Definiți-l.
13. Comentați propoziția „*Vorbește ca la BBC.*”
14. Specialiștii au o axiomă: „*Cea mai bună spontaneitate se pregătește dinainte.*” Ați putea aduce argumente pro sau contra?
15. Aduceți în discuție aplicații ale telefonului mobil în emisiunile în direct la radio.
16. Cunoașteți aplicații ale Internetului în radio?

VI.

1. Definiți *talk-show*-ul radiofonic pornind de la sensul acestei sintagme de „spectacol vorbit”.
2. Cum se numește realizatorul unui *talk-show*?
3. Detaliați câteva elemente ce țin de programare, de temă și de invitați.
4. Se spune că dacă un realizator prezintă un *talk-show*, are șansa să devină vedetă, dacă nu este încă. Meditați asupra acestui subiect și scrieți un eseu despre vedetele din audiovizual afirmate în acest gen publicistic.
5. Analizați proiectele propuse în manual și încercați să realizați singuri un proiect pentru un *talk-show*.
6. Definiți emisiunea complexă de radio.
7. Faceți o clasificare a emisiunilor după modul de difuzare (trans-mitere).
8. Clasificați emisiunile după conținut.
9. Clasificați emisiunile după format.
10. Ce este genericul emisiunii și cine îl realizează?
11. Ce este comperajul unei emisiuni?
12. Ce este desfășurătorul unei emisiuni în direct?
13. Citiți exemplele de proiecte de emisiuni, de desfășurător, compe-raj, sumare, generice, rubrici etc. și încercați singuri sau în

grup să realizați proiectul unei emisiuni folosind reperele menționate în acest subcapitol.

14. Ce genuri publicistice se folosesc într-o emisiune complexă?

15. Ce rol are muzica într-o emisiune complexă vorbită?

16. Radioprogramul în direct este piesa de rezistență a programelor generaliste de radio. Analizați această afirmație.

17. Ce este desfășurătorul unui radioprogram? Răspundeți la întrebare analizând modelele inserate în manual.

18. În radioprogramele în direct contează calitatea rubricilor, varietatea și actualitatea lor. Analizați rubricile oferite ca exemple în manual și proiectați un radioprogram în direct.

19. Ce genuri publicistice se folosesc în radioprogramul în direct?

20. Cine realizează radioprogramele în direct?

21. Dați câteva exemple de genuri publicistice radiofonice care pot investiga realitatea și sunt folosite de reporteri.

22. Care sunt diferențele și apropierile dintre reportaj și anchetă?

23. Documentați-vă din bibliografia indicată despre experiența americană Investigative Reporting.

24. Căutați site-uri românești de anchetă: www.anchete.ro; www.trafic.ro și inventariați câteva teme abordate.

25. De ce este ancheta radiofonică un gen publicistic dificil de abordat și de realizat?

VII.

1. Analizați grilele de program din manual (vezi anexe) precizând: formatul postului, tipul de radio, publicul țintă, programarea știrilor, genurile muzicale difuzate, programarea radioprogramelor în direct.

2. Faceți comparația între grilele posturilor generaliste și ale celor specializate.

3. Definiți grila de programe.

4. Ce legătură există între formatul postului și grilă?

VIII.

1. Documentați-vă despre echipa de realizare în bibliografia indicată. Proiectați un program de radio și alegeți-vă emisiunile redacției în care ați dori să lucrați. Dați roluri în echipă colegilor din redacție.

2. Ce calități trebuie să aibă un realizator de radio pentru a ajunge o adevărată vedetă?

3. Se vorbește mereu despre echipa de radio. Ce rol are aceasta în realizarea grilei de programe?

4. Identitatea unui post de radio înseamnă de multe ori și o echipă performantă, inventivă, bine sudată. Dați câteva elemente ce susțin aceste afirmații.

5. Există diferențe între un realizator, un moderator și un animator de radio?

IX.

– Ce înseamnă fenomenul globalizării și impactul acestuia asupra radioului?

– Definiți mai exact era digitală, folosind cunoștințele asimilate în acest curs.

– Ce înseamnă coexistența formatelor analogice și digitale în radio?

– În ce stadiu se afla România în procesul digitalizării?

– Trageți câteva concluzii asupra presei radiofonice asistate de calculator.

– Faceți o evaluare asupra multiplicării abilităților jurnalistice după ce veți parcurge un program de specializare în radio digital și aplicații moderne în jurnalism.

– Se spune că vârsta tinereții este cea ideală pentru a deveni reporter de radio. Este un adevăr sau nu?